

Yükseköğretim Düzeyinde Öğretmen Yakınlık Davranışları Ölçesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yükseköğretim Düzeyinde Öğretmen Yakınlık Davranışları Ölçesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33476>

Özet

Yükseköğretim Düzeyinde Öğretmen Yakınlık Davranışları Ölçeği, Aynur Kolburan-Geçer tarafından 2002 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının öğrencilerle kurduğu ilişkiyi ve sergilediği yakınlık davranışlarını sistematik olarak ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu geliştirme çalışması, öğretmen yakınlığının öğrencilerin akademik başarıları, tutumları ve güdülenme düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen kapsamlı bir araştırmaların parçasıdır.

Ölçek, öğrencilerin algıladığı yakınlık seviyesini 5'li Likert tipi bir derecelendirme formatında değerlendirilmektedir. Yükseköğretim düzeyi için son hali 48 maddeden oluşmakta olup, tek bir alt boyutu ölçmektedir. Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen yakınlığı, öğretim elemanı davranışları, yükseköğretim, psikometrik özellikler, faktör analizi, iç tutarlılık.

Yazarlar

Aynur Kolburan-Geçer

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yükseköğretim düzeyindeki öğretim elemanlarının öğrencilere yönelik sergilediği yakınlık davranışlarının derecesini ve niteliğini güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Bu davranışlar, öğrenme ortamının kalitesini, sınıf içi iletişimi ve öğrenci-öğretim elemanı arasındaki etkileşimin etkinliğini yansıtan kritik pedagojik unsurlardır.

Ayrıca, bu araç, öğretmen yakınlığı deifikinin öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, dersle yönelik tutumları ve motivasyon seviyeleri üzerindeki potansiyel yordayıcı etkilerini incelemek isteyen araştırmacılara standart bir ölçüm aracı sunmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçek, "Öğretmen Yakınlık Davranışları" psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, öğretim elemanlarının öğrencilere karşı gösterdiği destekleyici, anlayışlı, empatik ve öğrencilerin kişisel ya da akademik gelişimlerine duyarlı olan tüm davranış setlerini kapsamaktadır. Bu yakınlık kavramı, öğrenci merkezli eğitim felsefesi içerisinde kritik bir rol oynamaktadır.

Ölçek, bu yapıyı tek bir boyut altında toplamış olup, öğretim elemanının öğrenciye karşı

sergilediği genel yakınlık algısını değerlendirilmektedir. Maddeler, öğretim elemanının geri bildirim verme, ödevler hakkında görüş sorma veya derste öğrencinin sıkılma durumuna karşın duyarlılık gibi somut davranışları içermektedir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinde hem kapsam geçerliliği hem de yapı geçerliliği incelenmiştir. Kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla, yaklaşık 600 üniversite öğrencisine öğretmen yakınlık davranışları neler olduğu sorularak geniş çaplı bir öğrenci görüşü alınmıştır. Alınan cevaplardaki ifadeler taslak maddeler haline getirilmiş ve bu ifadelerin öğretmen yakınlık davranışları temsil etme düzeyi konusunda uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Uzman görüşleri ve öğrenci girdileri ışığında, yükseköğretim düzeyi için nihai ölçek maddeleri belirlenmiştir. Yapı geçerliliği ise faktör analizi yöntemiyle test edilmiş ve ölçeğin tek bir yapıyı ölçtüğü doğrulanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. Yükseköğretim Düzeyinde Öğretmen Yakınlık Davranışları Ölçeğinin iç tutarlılık Alpha değeri **0.95** olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin maddeleri arasında yüksek düzeyde bir homojenlik ve iç tutarlılık olduğunu, dolayısıyla ölçümün son derece güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek üzere açılmaya çalışılan faktör analizi uygulanmıştır. Yükseköğretim düzeyi için ölçek geliştirme süreci 77 madde ile başlamıştır. Yapılan analizde, maddelerin ölçekte kalması için uygun faktör yükü değeri 0.45 olarak kabul edilmiş, ancak yorumlanabilir sınırı değer olarak 0.30 faktör yükü de dikkate alınmıştır.

Analiz sonucunda, faktör yükü 0.30'un altında kalan 29 madde ölçekten çıkarılarak, nihai ölçek 48 maddeden oluşmuştur. Bu 48 madde, beklenen tek bir faktör altında toplanarak, ölçeğin tek boyutlu yapıya istatistiksel olarak desteklemiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 48 madde, Tek alt boyutlu, 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1=Bana hiç uygun değil - 5=Bana tamamen uygun)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim Öğrencileri

Age Group: Belirtilmemiş (Yükseköğretim çağı)

Population Details: Kapsam geçerliliği için yaklaşık 600 öğrencinin görüşleri alınmıştır.

Test Methodology: Kendi kendine uygulanan anket (Self-report questionnaire)

Anahtar Kelimeler

Öğretim kalitesi, öğrenci-öğretim elemanı ilişkisi, akademik başarı, tutum, güdülenme, pedagojik yakınlık.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanmadı

Affiliation Email addresses: Sağlanmadı

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tez Başlamında)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2002 yılında tamamlanan bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için izin ve ücret bilgileri konusunda sorumlu yazar Aynur Kolburan-Geçer ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Tez bilgileri Yükseköğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde erişime açılmıştır.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yuksekogretim-duzeyinde-ogretmen-yakinalik-davranislari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kolburan- Geçer, A. (2002). *Öğretmen yakınlık öğrencilerin başarıları, tutumları ve güdülenme düzeyleri üzerindeki etkisi*. (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi. Tez kaydına buradan ulaşılabilir: tez.yok.gov.tr

Yükseköğretim Düzeyinde Öğretmen Yakınlık Davranışları Ölçeği

Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 48 maddeden ve tek alt boyuttan oluşmaktadır.

ÖRNEK MADDELER

Öğretim elamanı ödevler, ödevlerin teslim tarihi ve tartışma konuları ile ilgili bizlerin görüşlerini sorar.

Öğretim elamanı bizim derste sıkıldığını görmelikten gelip derse devam eder

Öğretim elamanı doğru bir davranışın sonucunda takdir ve iltifat eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM